

Makale Bilgisi / Article Info

Geliş / Received: 30.11.2022

Kabul / Accepted: 11.04.2023

Araştırma Makalesi / Research Article

DOI: 10.55666/folklor.1212736

**TÜRKİYE TRAKYASI'NDA OYNANAN GELENEKSEL KADIN
KARŞILAMASININ YAPISAL ANALİZİ***

Bahar AKSOY** & Arda ERAVCI*** & Sernaz DEMİREL TEMEL****

Öz

İnsanlık tarihinde Trakya Bölgesi'nin Asya kıtasından Avrupa'ya geçişte ilk rota olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Bu önemli konumu sebebiyle Trakya Bölgesi tarih boyunca birçok etnik topluluğa ev sahipliği yapmıştır. Özellikle günümüz Türkiye toprakları içerisinde kalan ve Doğu Trakya olarak da adlandırılan Türkiye Trakyası Roma ve Osmanlı kültüründen etkilenmiştir. Cumhuriyet dönemi ile birlikte gerçekleşen Lozan Mübadelesi'nin bir sonucu olarak Balkanların çeşitli bölgelerinden etnik topluluklar bu bölgenin farklı yerlerine göç etmişlerdir. Bu durum bölgenin mevcut kültürel yapısının ve bu yapının gösterdiği çeşitliliğin ortaya çıkmasında başlıca rol oynayan etken olmuştur. Bu çeşitliliğin ve zenginliğin önemli bir göstergesi olarak geleneksel kadın karşılaşmasının hareket yapılarındaki varyantları, bölgedeki yaygınlığı ve oyuna eşlik eden melodilerin sayıca fazlalığı gösterilebilir. Bu çalışmada öncelikle Anadolu'nun neredeyse her bölgesinde çeşitli şekillerde bulunan karşılama oyunu hakkında gerçekleştirilen tanımlamalar üzerinden karşılama oyun türü ve Trakya ilişkisi açıklanmaya çalışılmıştır. Daha sonra Trakya Bölgesi'nde icra edilen geleneksel kadın karşılaşması oyunu, oynanış biçimi, formlar ve yer değiştirmeler, hareket yapıları, ritmik yapılar ve oyuna eşlik eden melodiler bakımından analiz edilmiştir. Bu bağlamda literatür taraması, alan araştırması ve kişisel görüşmeler sonucu elde edilen bulgular aktarılmıştır. Oynanış biçimi olarak geleneksel kadın karşılaşmasının çoğunlukla karşılıklı bir duruş pozisyonunda icra edildiği görülse de oyunun Trakya'nın bazı bölgelerinde çember üzerinde de uygulandığı tespit edilmiştir. Bu oynanış biçimlerine eşlik eden formlar ve yer değiştirmeler grafik olarak aktarılmıştır. Benzer şekilde hareket biçimleri incelendiğinde üst ve alt beden kullanımlarında varyantların varlığından ve bu varyantların farklı kombinasyonlarla birlikte kullanımlarından söz etmek mümkündür. Trakya Bölgesi'nde icra edilen geleneksel kadın karşılaşması özellikle oyuna eşlik eden melodiler bakımından ele alındığında neredeyse geriye kalan tüm Türk halk oyunları repertuarının genel olarak gösterdiği yapıya aykırı bir yapı sergilemektedir. Türk halk oyunları repertuarında yer alan oyunlara bazı istisna örnekler dışında büyük oranda tek bir melodi eşlik ederken, Türkiye Trakyası'nda oynanan geleneksel kadın karşılaşmasında bu sayının 25'in üstünde olabileceği görülmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde bu oyunun kendine özgü ve özel bir konumda olduğunu söylemek mümkün olacaktır. Bu çalışma ile Trakya Bölgesi'nde icra edilen kadın karşılaşmasının tespit edilen tüm oynanış biçimleri, form, hareket ve melodi varyantları aktarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Trakya, Halk Oyunları, Karşılama, Yapısal Analiz, 9/8'lik Danslar

* Bu çalışma, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 01/02/2023 tarihli ve 2023.02 no.lu kararına göre etik onayına sahiptir.

** Lisansüstü Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı, Müzik ve Sahne Sanatları Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye. bahar.aksoy@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6616-118X

*** Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi, Devlet Konservatuarı, Geleneksel Türk Müziği Bölümü, Türk Halk Oyunları Anasanat Dalı, Giresun, Türkiye. arda.eravci@giresun.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3359-770X

**** Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, İstanbul, Türkiye. sernazd@yildiz.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7485-9342

STRUCTURAL ANALYSIS OF THE TRADITIONAL WOMEN'S WELCOME PLAYED IN TURKISH THRACE

Abstract

It is thought that the Thrace Region was used as the first route in the history of humanity to pass from the Asian continent to Europe. Due to this important location, the Thrace Region has hosted many ethnic communities throughout history. Especially the Turkish Thrace, which is located within the territory of today's Turkey and is also called Eastern Thrace, was influenced by Roman and Ottoman culture. Ethnic communities from various parts of the Balkans migrated to different parts of this region as a result of the Lausanne population exchange that took place with the Republican period. This situation has been the main factor in the emergence of the existing cultural structure of the region and the diversity of this structure. As an important indicator of this diversity and richness, the variants of the traditional women's karşılama dance in movement structures, its prevalence in the region and the number of melodies accompanying the dance can be shown. In this study, first of all, the relationship between the karşılama dance type and Thrace was tried to be explained through the definitions made about the karşılama dance, which is found in various forms in almost every region of Anatolia. Then, the traditional women's karşılama dance performed in the Thrace Region was analyzed in terms of the performing styles, forms and motions, movement structures, rhythmic structures and melodies accompanying the dance. In this context, the findings obtained as a result of literature review, field research and personal interviews were conveyed. Although it is seen that the traditional women's karşılama dance is mostly performed in a reciprocal position as a performing style, it has been determined that the dance is also performed on the circle in some parts of Thrace. The forms and motions accompanying these performing styles are graphically conveyed. Similarly, when the movement patterns are examined, it is possible to talk about the existence of variants in the use of upper and lower body and the use of these variants into different combinations. Considering the traditional women's karşılama dance performed in the Thrace Region, especially in terms of the melodies accompanying the dance, it exhibits a structure contrary to the general structure of almost all the rest of the Turkish folk dance repertoire. While the dances in the Turkish folk dance repertoire are mostly accompanied by a single melody, with some exceptions, it can be seen that this number may be over 25 in the traditional women's karşılama dance performed in Turkish Thrace. When considered in this context, it will be possible to say that this dance is in a unique and special position. In this study, all the performing styles, form, movement and melody variants of the women's karşılama dance performed in the Thrace Region were tried to be explained.

Keywords: Thrace, Folk Dances, Karşılama Dances, Structural Analysis, 9/8 Dances

Giriş

Türkiye Trakyası Cumhuriyeti'nin kurulmasının hemen ardından gerçekleştirilen Lozan Mübadelesi ile Balkanlarda yer alan ve eski Osmanlı Devleti toprağı olan yerleşim yerlerinden farklı etnik kökenden birçok insan topluluğunun yerleştirildikleri bir bölge olmuştur. Bu toplulukların özellikle 1940 ile 1971 yılları arasında Trakya Bölgesi'nde kurulan halk oyunları topluluklarının repertuvarlarının oluşumunda etkisi büyüktür. Bölgede oynanan oyunların isimleri halk oyunları repertuvarlarının oluşumunda görülen etkiyi açıkça ortaya koymaktadır. Örnek olarak bölgede oynanan oyunlardan bazılarının isimleri; Pomak Gaydası, Arnavut Gaydası, Gacal Karşılıması, Selanik, Drama Karşılıması şeklindedir. Görüldüğü üzere bazı oyunların isimleri doğrudan bir etnik gruba işaret ederken bazıları ise farklı yerleşim adlarını içermektedir. Bunun yanı sıra ismi Türkçe olmayan fakat Türk halk oyunları repertuarı içerisinde günümüzde dahi oynanmakta olan oyunlar da mevcuttur. Bunlara örnek olarak da Peresayna, Maçkadana, Kopaçka, Patrona gibi oyunlar verilebilir. Repertuvarındaki bu çeşitlilik bölgedeki kültürel çeşitliliğin ve zenginliğin önemli bir göstergesidir. Bu çalışma içerisinde ise bölgede (Edirne, Tekirdağ, Kırklareli ve Silivri/İstanbul yörelerinde) oynanmakta olan kadın karşılımasının adlandırma, hareket, oynanış biçimi, form ve müzikal kullanımları bakımından tespit edilen tüm varyasyonları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Problemler

Çalışmanın cevap bulmaya çalıştığı başlıca sorular aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Bu sorular:

Türkiye Trakyası'nda kadın karşılıması oyunu hangi bölgelerde görülmektedir.

Bu oyunun görüldüğü bölgelerde oyunun oynanış biçimleri, hareket yapısı, formları ve eşlik eden melodiler nelerdir?

Bahsi geçen bu oyun unsurlarının varyantları mevcut mudur?

Varyantlar var ise bunlar belirli bir bölgeye mi aittir?

Oyunlara eşlik eden melodi ve türkülerin ortak noktaları nelerdir?

Araştırma Modeli

Bu çalışmada alan araştırması, kişisel görüşmeler, literatür taraması gibi niteliksel veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Özellikle oyun ve unsurlarının ve bunların varyantlarının tespiti için yörenin farklı bölgelerinden belirlenmiş uzman halk oyuncular ve müzisyenler ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Tespit edilen oynanış biçimleri ve formlar şekiller ile gösterilmiştir. Tespit edilen hareket yapıları ve varyantlar ritmik olarak analiz edildikten sonra görsel unsurlar ile desteklenerek deskriptif olarak aktarılmıştır. Son olarak tespit edilen tüm melodilerin isimleri ayrıca listelenmiştir.

Bulgular

Türkiye Trakyası'nda oynanan geleneksel kadın karşılımasının yapısal analizinin gerçekleştirilebilmesi için öncelikle literatürde yer alan karşılama türü oyunlar hakkındaki tanımlamalar tespit edilmiştir. Tespit edilen tanımlamalar üzerinden kadın karşılımalarının genel hatları çizilmiştir. Bölgenin tamamında benzer giyim-kuşam öğelerinin eşliği ile icra edilen oyun, karşılama türü oyunların büyük bir bölümünde olduğu gibi 9 zamanlı ritmik bir yapıya sahiptir. Basit ve kolay icra edilebilir bir oyun olarak karşımıza çıkan kadın karşılımasının geleneksel ortamda, oynanış biçimleri, yer değiştirmeleri ve hareket yapıları bakımından birkaç varyantının bulunduğu görülmüştür. En büyük çeşitliliğin ise oyuna eşlik eden melodik yapılarda olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma kapsamında Trakya Bölgesi'nde geleneksel kadın karşılımasına eşlik eden 25 farklı melodi tespit edilmiştir. Halk oyunlarında genel olarak karşılışılması zor olan bu durum oyunun bölgedeki yaygınlığını kanıtlar niteliktedir.

Karşılama Türü Oyunlar ve Kadın Karşılımaları

Karşılama türü oyunlar hakkında ilk tanımlamayı yapan Sayın Şerif Baykurt'a (1952: 255) göre bu tür oyunlar çoğunlukla Trakya ve Marmara (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İzmit, Adapazarı, Çanakkale, Bursa, Bilecik, Bolu) bölgelerinde oynanan ve isminden de anlaşılacağı üzere karşılıklı oynanan oyunlardır. Daha

geniş bir tanım yapan Sayın Cemil Demirsipahi (1975: 30-31) ise karşılama türü oyunların iki kişinin ya da çiftlerin karşılıklı durarak oynadıkları bir tür olduğunu, eğer oyuncu sayısı artacak ise mutlak surette oyuncuların çift olarak eklenmeleri gerektiğini, Anadolu'nun bazı bölgelerinde bu tür oyunlara "karşı-beri", "var-gel" ya da "varma-gelme" şeklinde isimler verildiğini belirtmiştir. Bir diğer tanımlamayı gerçekleştiren Sayın M. Tekin Koçkar (1998: 76) karşılama türü oyunların çoğunlukla Trakya ve Marmara Bölgesi'nde oynandığını ve bu oyunlarında iki kişinin karşılıklı olarak oynadıkları oyunlar olduklarını belirtmiştir. Sayın Koçkar (1998: 76) sınıflandırma gerçekleştirirken "Kaşıklı Karşılama" adı verilen ayrı bir oyun türünden bahsetmiştir. Sayın M. Ragıp Gazimihal (1997: 83) ise karşılama türü oyunları "Doğu Anadolu oymaklarında kadın ve erkeklerin karşılıklı yürüttükleri oyun" olarak nitelendirmiştir. Bunun yanı sıra bu tür oyunların ayrıca Van, Bingöl, Muş, Erzincan, Elazığ, Bursa, Giresun, Ordu, İzmir ve Tekirdağ yörelerinde oynandığını belirtmiştir (Gazimihal 1997: 84). Sayın Cengiz Aydın karşılama türü oyunları için "Trakya'nın Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve çevreleri ile Karadeniz Bölgesi'nin Giresun, Ordu, Sinop illerinde oynanan oyun türlerinden biri" olduğunu, düğünlerde ve eğlencelerde sadece kadınlar tarafından oynanan bir kız karşılması alt türünün olduğunu belirtmiştir (2002: 69). Yukarıda bahsi geçen farklı karşılama tanımlarından yola çıkarak, karşılama oyunlarının neredeyse Türkiye topraklarının tamamında iki ya da ikinin katı sayıda oyuncu ile karşılıklı oynanan oyunlara verilen genel ad olduğunu söylemek mümkündür. Bu noktada Sayın Demirsipahi karşılamanın bir tür olmayıp bir oynanış biçimi olduğunu belirtmiştir (1975: 31). Bu tespit doğru bulunmakla birlikte günümüzde Türk halk oyunları türlerinin tasnif edilirken siyasi haritada bulunan yerleşim yerlerinin isimlerinin kullanılması ve bu yerleşim yerleri ile adlandırılan yörelerde icra edilen oyunlar içerisinde sayıca en çok bulunan oyun türünün o yörenin oyun türü olarak atfedilmesi sonucu ortaya çıkan Karşılama-Trakya eşleşmesi göz ardı edilmemelidir. Burada Trakya olarak ele alınan bölgenin halk oyunları bağlamında doğuda Silivri batıda ise Edirne'ye kadar olan bir alanı kapsadığı söylenmelidir. Bu alanda yer alan ve günümüzde ayrı yöreler olarak (Silivri, Tekirdağ, Kırklareli, Edirne) adlandırılmış olan oyun bölgelerinde oynanan oyunlar kendi içlerinde çok sayıda ortak oyunu barındırırken ortak olmayan oyunlarda da çok benzer ritmik yapılar, hareket yapıları, melodik yapılar görülmektedir. Giyim-kuşam hususunda ise çok ufak nüanslar dışında neredeyse tüm Trakya Bölgesi'nde aynı kıyafet öğeleri ve stilleri kullanılarak oyunlar icra edilmektedir. Edirne ilinde halk oyunlarına eşlik için kullanılan kadın giyim kuşam öğeleri genel adları ile gömlek, üçetek (bindallı), şalvar, krep, çorap, kundura, cepken ve fitih; erkek giyim kuşam öğeleri ise gömlek (işlik), yelek, aba (cepken), kuşak, potur (çakşır), çorap, yemeni, silahlık, külah (fes) ve kefyeye şeklindedir (Hacıbekiroğlu, 1993: 44). Bölgede diğer yörelerde kullanılan giyim kuşam öğelerinin büyük çoğunlukla yukarıda bahsedilen örneklerle aynı oldukları görülmektedir (KK-1). Bunun başlıca sebebinin giriş bölümünde belirtildiği gibi Lozan Mübadelesi ile göç eden farklı etnik toplulukların bahsi geçen alanlara yerleştirilmiş olmalarıdır. Bu bağlamda, kadın karşılmasının bu ortak oyunlardan biri olduğu ve bahsi geçen tüm yörelerde icra edildiğini söylemek mümkündür. Ritmik bakımdan karşılama türü oyunların 9 zamanlı olarak icra edildiği görülmektedir (Aydın, 2002: 69). Karşılama türü oyunlara eşlik eden çalgılar incelendiğinde açık alanlarda çift davul ve zurnanın kullanıldığı; kapalı mekanlarda ise çoğunlukla ince sazların kullanıldığı görülmektedir (Aydın, 2002: 69). Çalışmada kadın karşılmasının tespit edilen tüm varyantları hareket, ritim, melodi, oynanış biçimi ve form bağlamında analiz edilerek aktarılmıştır.

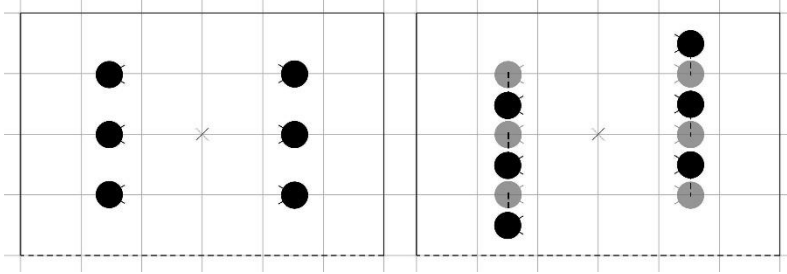
Oynanış Biçimleri

Trakya Bölgesi'nde oynanan kadın karşılmasının genel oynanış biçimi incelendiğinde farklı oynanış biçimlerinin benzer sırada icra edildiği tespit edilmiştir. Bu oynanış biçimleri yerinde oynama, yanlara gitme ve geri gelme, karşılıklı gidip-gelme ve karşılıklı yer değiştirme sırası ile bölgenin tümünde benzer bir şekilde icra edilmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken konu bu sıralamanın en az iki defa ya da ikinin katları olacak şekilde tekrar edilmesidir. Bunun nedeni oyuncunun oyun icrası sona erdiğinde tekrar eski yerine gelmek zorunda olmasıdır. Trakya'nın bazı bölgelerinde (Malkara ve civarı) ise bu ortak sıralamaya ek olarak çember şekline geçiş, çember üzerinde içeri giriş çıkışların gerçekleştirilmesi ve içeri giriş yapıldıktan sonra dönerek dışarı çıkış biçimindedir (KK-1).

Formlar ve Yer Değiştirmeler

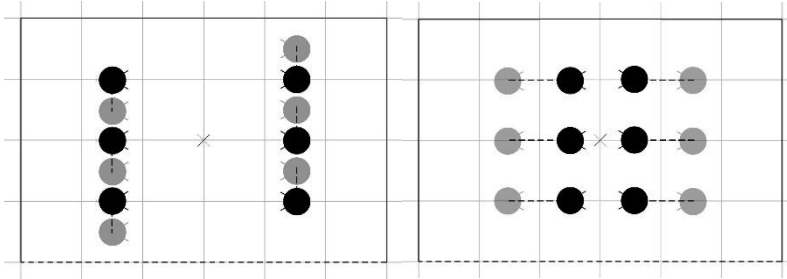
Bir önceki bölümde bahsedilen ve tüm bölgede ortak olarak görülen oynama biçimi düz form¹

üzerinde gerçekleştirilmektedir. Burada gerçekleştirilen yer değıştirmelerden sadece karşılıklı gidip-gelme kısmının varyantının olduğu diğer kısımların tek tipte olduğu görülmektedir. Aşağıda yer alan şekillerde bu formlar ve oyuncuların yer değıştirmeleri oynanış biçimindeki sırası ile gösterilmiştir².

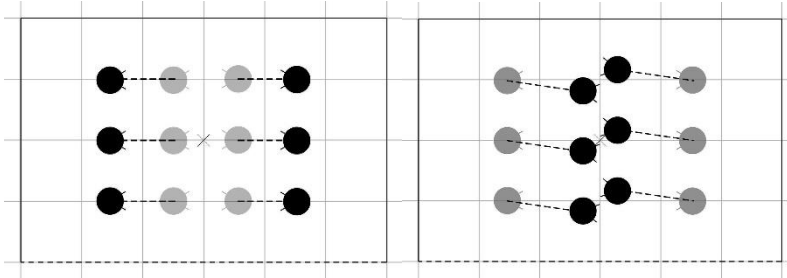
Şekil 1 – Yerinde Oynama

Şekil 2 – Yanlara Gitme (1. Paten)

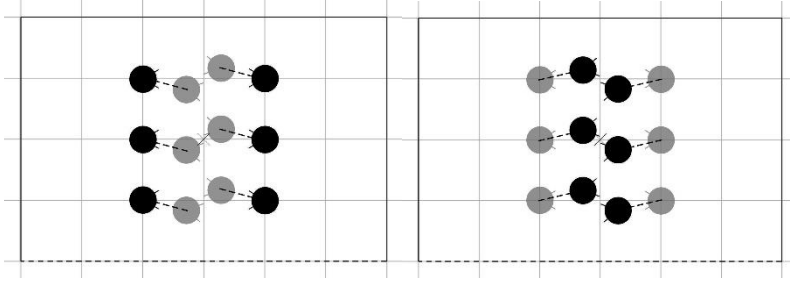
Şekil 3 – Yanlara Gitme (2. Paten)

Şekil 4 – Karşılıklı Gidip Gelme (1. Varyant) (1. Paten)

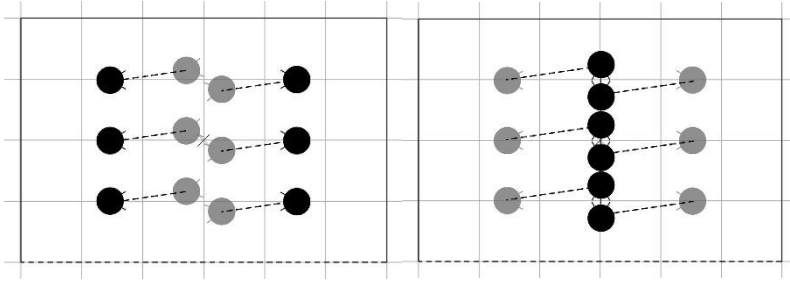
Şekil 5 – Karşılıklı Gidip Gelme (1. Varyant) (2. Paten)

Şekil 6 – Karşılıklı Gidip Gelme (2. Varyant) (1. Paten)

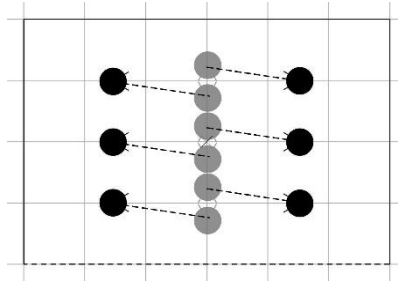
Şekil 7 – Karşılıklı Gidip Gelme
(2. Varyant) (2. Paten)

Şekil 8 – Karşılıklı Gidip Gelme
(2. Varyant) (3. Paten)

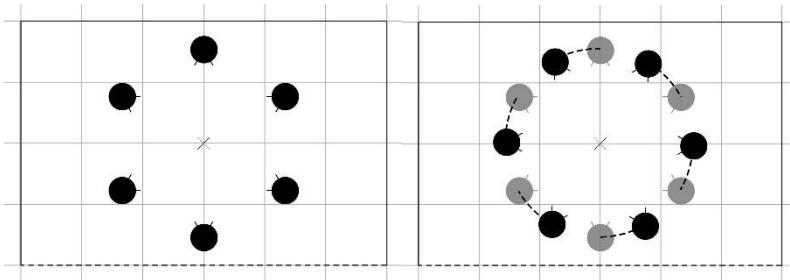
Şekil 9 – Karşılıklı Gidip Gelme
(2. Varyant) (3. Paten)

Şekil 10 – Karşılıklı Yer
Değişirme (1. Paten)

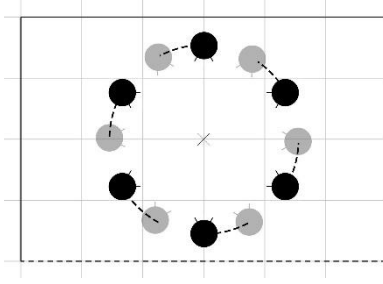
Şekil 11 – Karşılıklı Yer Değişirme
(2. Paten)

Trakya’da bazı bölgelerde görülmüş olan ve üstte yer alan oynanış biçiminin devamı olarak çember şekline geçilerek icra edilen kısım ise eliptik formda³ icra edilmektedir ve yer değiştirmeler bağlamında varyant tespit edilmemiştir. Aşağıda yer alan şekillerde eliptik form üzerinde icra edilen yer değiştirmeler sırası ile verilmiştir.

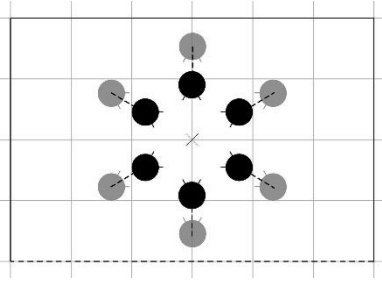

Şekil 12 – Yerde Oynama

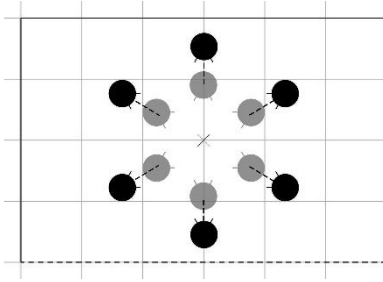
Şekil 13 – Yanlara Gitme
(1. Paten)

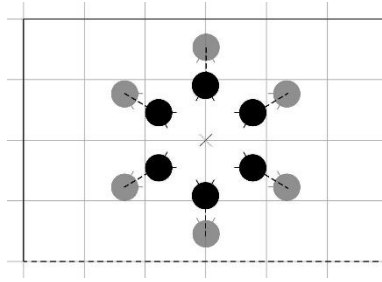
Şekil 14 – Yanlara Gitme
(2. Paten)

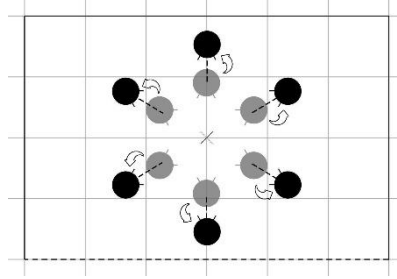
Şekil 15 – İçeri Girme (1.
Varyant) (1. Paten)

Şekil 16 – İçeri Girme (1.
Varyant) (2. Paten)

Şekil 17 – İçeri Girme (2.
Varyant) (1. Paten)

Şekil 18 – İçeri Girme (2.
Varyant) (2. Paten)

Üst Bedende Gerçekleşen Hareketler ve Ritmik Yapı

Yapılan alan araştırması ve kişisel görüşmeler sonucunda (KK-1; KK-2; KK-3) Trakya bölgesi kadın karşılmasının geleneksel icrasında üst beden üzerinde gerçekleşen hareket yapılarında 2 farklı varyant tespit edilmiştir.

Varyant 1 (9 Birim Zaman):

Şekil 19 – Üst Beden Poz -1

1. ve 2. Birim Zaman: Kollar Şekil 19'daki gibi yanlarda, dirsekten kırık, eller omuz ile aynı hizaya gelecek ve avuç içleri karşıyı gösterecek şekilde tutulur. 2. birim zamanın sonuna kadar eller öne doğru çok küçük bir çember hareketi yaparak tekrar eski pozisyonuna gelmektedir.

3. ve 4. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

5. ve 6. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

7. 8. ve 9 Birim Zaman: Kolların başlangıç pozisyonu 1. ve 2. birim zamanın aynısıdır. 9. birim zamanın sonuna kadar eller öne doğru çok küçük bir çember hareketi yaparak tekrar eski pozisyonuna gelmektedir.

Varyant 2 (18 Birim Zaman):

Şekil 20 – Üst Beden Poz -2

1. ve 2. Birim Zaman: Kollar Şekil 20'deki gibi yanlarda açıktır. Dirseklerden kırılmış olan her iki kol frontal düzlemde sağa doğru yatırılır. Burada sağ kol dirsekten daha büyük bir açı ile sağa doğru yatırılır.

Şekil 21 – Üst Beden Poz-3

3. ve 4. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir (bkz. Şekil 21).

5. ve 6. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

7. 8. ve 9. Birim Zaman: Kollar Şekil 21'deki gibi dirseklerden sola doğru yatık olan pozisyondan 3 birim zaman içerisinde soldan sağa doğru yatırılır (bkz. Şekil 20).

10. ve 11. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

12. ve 13. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

14. ve 15. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

16. 17. ve 18. Birim Zaman: 7. 8. ve 9. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

Not: Üst beden 2. varyantının Trakya'nın bazı bölgelerinde el bileklerinin kendi eksenleri etrafında döndürülerek icra edildiği de tespit edilmiştir (KK-1).

Alt Bedende Gerçekleşen Hareketler ve Ritmik Yapı

Yapılan alan araştırması ve kişisel görüşmeler sonucunda (KK-1; KK-2; KK-3) Trakya Bölgesi kadın karşılmasının geleneksel icrasında alt beden üzerinde gerçekleşen hareket yapılarında 3 farklı varyant tespit edilmiştir.

Varyant 1 (18 Birim Zaman):

Şekil 22 – Alt Beden Poz -1

1. ve 2. Birim Zaman: Sağ ayak basılır. Sol ayak hafif yerden kaldırılır (bkz. Şekil 22).

3. ve 4. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

5. ve 6. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

Şekil 23 – Alt Beden Poz-2

7. 8. ve 9. Birim Zaman: Sol ayak biraz öne parmak ucu ile dokundurulur (bkz. Şekil 23).

10. ve 11. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

12. ve 13. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

14. ve 15. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

16. 17. ve 18. Birim Zaman: 7. 8. ve 9. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

Varyant 2 (18 Birim Zaman):

Şekil 24 – Alt Beden Poz-3

1. ve 2. Birim Zaman: Sol ayak üzerinde yaylanma hareketi yapılırken, sağ ayak hafif öne parmak ucu dokundurulur (bkz. Şekil 24).

3. ve 4. Birim Zaman: Sağ ayak basılır. Sol ayak hafif yerden kaldırılır (bkz. Şekil 22).

5. ve 6. Birim Zaman: 3. ve 4. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

Şekil 25 – Alt Beden Poz-4

7. Birim Zaman: Sol ayak üzerinde sekilirken, sağ ayak hafif öne uzatılır (bkz. Şekil 25).

8. ve 9. Birim Zaman: 3. ve 4. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

10. ve 11. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

12. ve 13. Birim Zaman: 3. ve 4. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

14. ve 15. Birim Zaman: 3. ve 4. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

16. Birim Zaman: 7. birim zamanın simetriği gerçekleştirilir.

17. ve 18. Birim Zaman: 3. ve 4. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

Varyant 3 (18 Birim Zaman):

1. ve 2. Birim Zaman: Sağ ayak basılır. Sol ayak hafif yerden kaldırılır (bkz. Şekil 22).

3. ve 4. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

5. ve 6. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

Şekil 26 – Alt Beden Poz-6

7. Birim Zaman: Sol pençe üzerinde yükselme hareketi yapılırken, sağ ayak diz düz tutularak hafifçe yerden kaldırılır (bkz. Şekil 26).

8. ve 9. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

10. ve 11. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

12. ve 13. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların aynısı gerçekleştirilir.

14. ve 15. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

16. Birim Zaman: 7. birim zamanın simetriği gerçekleştirilir.

17. ve 18. Birim Zaman: 1. ve 2. birim zamanların simetriği gerçekleştirilir.

Aşağıda yer alan tabloda, tespit edilen üst ve alt bedende gerçekleşen hareket varyantlarının birbirleri ile birlikte kullanım kombinasyonları gösterilmiştir.

Tablo 1 - Trakya Bölgesi Geleneksel Kadın Karşılmasında Tespit Edilen Varyantların Kullanım Kombinasyonları

Üst Beden/ Alt Beden	Varyant 1	Varyant 2	Varyant 3
Varyant 1	✓	✓	✓
Varyant 2	✓	✓ (Üst Beden varyantının simetriği kullanılır)	✓

Melodiler ve Türküler

1970'li yıllardan bu yana Trakya Bölgesi halk oyunları üzerine araştırma ve sahneleme çalışmaları gerçekleştiren Prof. Dr. Bülent Kurtişoğlu, yörenin önde gelen usta müzisyenlerinden Faruk Giley (asma davul icracısı), Birol Gürkan (klarnet icracısı) ve Naci Peri (kaba zurna icracısı) ile gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda kadın karşılmasının geleneksel icrasına eşlik olarak yörede çalınan 25 adet farklı melodi ve türkü tespit edilmiştir. Bu melodi ve türkülerin isimleri aşağıdaki gibidir (KK-1; KK-4; KK-5; KK-6; Artun, 1978: 159; Akan, 2010:48-110).

Dere Geliyor Dere
Kızılıklar Oldu mu?
Dol Karabakır Dol
Yüksek Yüksek Tepelere
İnce Giyerim İnce
Bahçelerde Börülce
Feracemin Etekleri
Gümbürdesin

Yüksek Minarede Kandiller Yanar
Şarköy Karşılması
Eski Tekirdağ Karşılması
Yayla Karşılması
Gacal Karşılması
Püskül Pencereden Uçtu
Düriyemin Güğümleri Kalaylı
İki Karpuz Bir Koltuğa Sığar mı?
Evreşe Yolları
Duman da Bastı Dağları (Tekirdağ'ın Hanları)
Elek Elek İçinde Kadriyem
Gideriz Biz İkimiz
Bir İncecik Gürgen Dalı
Malkara Yandı Dediler
Mandaları Karaman
Nazife Hanım (Bağa Girdim Bağ Budanmış)
Ah Tren Kara Tren

Tüm melodi ve türküler müzikal bağlamda incelendiğinde tek ortak noktalarının ritmik yapıları olduğu görülmektedir. Makamsal bakımdan analiz edildiğinde birçok farklı makamın bulunduğu gözlemlenirken, ritmik bakımdan tüm melodi ve türkülerin 9/8'lik ölçü işareti ve 2+2+2+3 şeklinde düzümüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu durum çalışma dahilinde tespit edilemeyen fakat yine 9/8'lik ölçü işareti ve 2+2+2+3 şeklinde düzümüne sahip olan başka melodi ve türkülerin geleneksel kadın karşılmasına eşlik amacıyla icra edilmiş ya da icra ediliyor olabileceklerini göstermektedir. Örnek olarak, Silivri bölgesinde yapılan geleneksel düğünlerde yer alan müzisyenlerin 9/8'lik Roman havaları da icra ettikleri tespit edilmiştir (Kurtişoğlu ve Dalay, 2015:44).

Sonuç ve Değerlendirme

Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, geleneksel kadın karşılmasının Trakya Bölgesi'nde adlandırılmış oyun bölgelerinin tümünde (Silivri, Tekirdağ, Kırklareli, Edirne) en yaygın olarak icra edilen oyunlardan biri olduğunu söylemek mümkündür. Bu yaygınlığın başlıca sebepleri irdelendiğinde, oyunun ritmik ve hareket yapısının çok karmaşık olmaması, melodik bağlamda kendine özgü tek bir melodik yapının yerine, 9/8'lik ölçü işaretine ve 2+2+2+3 düzümüne sahip birçok melodi ve türkü eşliği ile icra edilebiliyor olmasından bahsedilebilir. Kadın karşılmasının karşılama türü oyunlardan birisi olmasından ötürü çift sayıda oyuncuların karşılıklı durarak oynama biçimi ile icra edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca bu duruma istisna olarak bazı bölgelerde oyunun eliptik form üzerinde de icra edildiği tespit edilmiştir. Eliptik form üzerindeki bu oynama biçiminin ise çift sayıda oyuncu gerektirmemesi dolayısıyla çift sayıda oyuncunun bulunmadığı durumlarda karşılıklı oynama biçimine alternatif olarak ortaya çıkmış olabileceği düşünülmektedir. Düz formda icra edilen geleneksel kadın karşılmasına eşlik eden yer değiştirmelerin; yerinde oynama, yanlara gidip geri gelme, karşılıklı gidip geri gelme, karşılıklı yer değiştirme şeklinde oldukları tespit edilmiştir. Eliptik formda icra edilen geleneksel kadın karşılmasına eşlik eden yer değiştirmelerin de yerinde oynama, yanlara gidip geri gelme, içeri girip geri gelme ve içeri girip dönerek çıkma şeklinde oldukları belirlenmiştir. Oynanış biçimleri bağlamında düz form ile eliptik formda icra edilen geleneksel kadın karşılması arasında tek farkın karşılıklı yer değiştirme hususunda olduğu görülmektedir. Hareket yapıları analiz edildiğinde özellikle alt beden kullanımlarında tespit edilen varyantların ritmik bağlamda 9 zamanlı ölçünün son 3 vuruşunda farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca tespit edilen tüm üst ve alt beden varyantlarının birbirleri ile tüm kombinasyonlarının bölgenin farklı kesimlerinde kullanıldıkları belirlenmiştir. Oyuna eşlik eden 25 adet türkü ve melodi tespit edilmiştir. Bunun haricinde özellikle Roman müzisyenlerin çeşitli Roman havalarını da bu oyuna eşlik olarak icra ettikleri belirlenmiştir.

Sonnotlar

¹ Düz Form: Oyuncuların sahenin derinlik ya da genişlik eksenine paralel olduğu varsayılan düz bir çizgi üzerinde, aralıkları eşit olacak şekilde yerleştikleri form türü (Eravcı, 2015: 55).

² Patenlerde yer alan siyah imgeler oyuncuların vardığı yerleşimleri, gri renkli imgeler oyuncuların önceki pozisyonlarını, kesik çizgiler oyuncuların yer değişim rotalarını göstermektedir. Ayrıca döner ok işareti, oyuncuların bir sonraki pozisyona hangi yönden dönerek geçtiklerini göstermektedir.

³ Eliptik Form: Oyuncuların düzgün bir çember ya da elips şekli üzerine eşit aralıklarla yerleştirildikleri form türü (Eravcı, 2015: 56).

⁴ Bu makale "Trakya Yöresinde İcra Edilen Kadın Karşılığlarında Sahneleme Süreci ile Meydana Gelen Değişimler" isimli tez çalışması için yapılan araştırmadan üretilmiştir.

Kaynaklar

ARTUN, E. (1978). *Tekirdağ Folklor Araştırması*. İstanbul: Tem Ofset.

AKAN, Ö. (2010). *Tekirdağ Yöresi Halk Oyunları Müzikleri ve Ritim Notalarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

AYDIN, C. (2002). *Lise Halk Oyunları Ders Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

BAYKURT, Ş. (1952). *Trakya'da Mahalli Oyunlar*. Türk Folklor Araştırmaları, C. 32, S. 2.

DEMİRSİPAHİ, C. (1975). *Türk Halk Oyunları*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

ERAVCI, A. (2015). *Türk Halk Oyunlarının Sahnelenmesi: Aşamalar ve Teknikler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

GAZİMİHAL, M. R. (1997). *Türk Halk Oyunları Katalođu*. Ankara: T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Müdürlüğü Yayınları.

HACİBEKİROĞLU, E. (1993). *Halk Oyunları Giysi Rehberi*. Ankara: Kültür Bakanlığı HAGEM Yayınları.

KOÇKAR, M. T. (1998). *Çağlar Boyunca İletişim Sanatı Olarak Dans ve Halk Dansları*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.

KURTIŞOĞLU, B. ve DALAY, S. (2015). "İstanbul İli Büyükçekmece İlçesi Celaliye Mahallesi'nde Yaşayan Patriyotların Düğün Geleneklerinde Müzik ve Oyun Bağlamında 1960'lardan Bugüne Yaşanan Değişimler", *I. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi Bildirileri*. (Hzl.: K. Gülbeyaz, T. Yazıcı), 42-45, Müzik Eğitimi Yayınları.

KK-1: Bülent Kurtişoğlu, Kırklareli 1961, Doktora, Akademisyen (Görüşme: 04.02.2023).

KK-2: Halil Yoruç, Tekirdağ 1969, Yüksek Lisans, Halk Oyuncu (Görüşme: 05.02.2023).

KK-3: Seren Eravcı, İstanbul 1991, Yüksek Lisans, Akademisyen (Görüşme: 02.02.2023).

KK-4: Faruk Giley, Tekirdağ 1969, İlkokul, Müzisyen (Görüşme: 06.02.2023).

KK-5: Birol Gürkan, Tekirdağ 1974, İlkokul, Müzisyen (Görüşme: 06.02.2023).

KK-6: Naci Peri, Kırklareli 1958, İlkokul, Müzisyen (Görüşme: 05.02.2023).